

96/45

Kontrolní závěr z kontroly „Prostředky státního rozpočtu na podporu bytové výstavby“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod číslem 96/45.

Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Josef Pohl.

Cílem kontroly bylo prověřit dodržování podmínek výběru akcí na podporu bytové výstavby a hospodaření s prostředky státního rozpočtu, které byly k tomuto účelu vynaloženy v letech 1995 a 1996.

Kontrolu provedly v době od ledna do června 1997 skupiny kontrolujících z odboru životního prostředí a výstavby NKÚ a oblastních odborů NKÚ v Berouně, Kutné Hoře, Liberci, Mladé Boleslavi, Plzni, Sokolově, Strakonících, Šumperku, Táboře a Zlíně.

Kontrolovanými osobami byly:

A. Ústřední orgány státní správy:

Ministerstvo financí (dále jen „MF“),

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) - právní nástupce Ministerstva hospodářství (dále jen „MH“);

B. 15 okresních úřadů (dále jen „OkÚ“) a 1 magistrátní úřad - příjemci dotací;**C. 47 obcí a 1 akciová společnost - investoři.**

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly kontrolované osoby ve 12 případech, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách, která podaly MF, MMR, OkÚ Mělník, město Plzeň, město Neratovice a obec Velký Borek, byla vypořádána usneseními senátu NKÚ.

V průběhu kontroly podal NKÚ jedno oznámení orgánům činným v trestním řízení.

S e n á t N K Ú (ve složení: Ing. Josef Pohl - předseda, JUDr. Jiří Drábek, Mgr. Marie Hošková, JUDr. Jan Holeček, Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání konaném dne 22. 7. 1997

s c h v á l i l usnesením č. 96/45/312
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Úvod do kontrolované problematiky

Na základě dohody mezi MF a MH byl v roce 1995 zahájen „Program podpory při výstavbě nájemního bydlení a technické infrastruktury pro bytovou výstavbu

v obcích“ (dále jen „Program 1995“), který pokračoval i v roce 1996 pod názvem „Program státní finanční podpory nové bytové výstavby“ (dále jen „Program 1996“). Programy nebyly předloženy vládě ke schválení.

Podpora výstavby nájemního bydlení a technické infrastruktury byla v letech 1995 a 1996 realizována formou účelových systémových (investičních) dotací. Na Program 1995 bylo ve státním rozpočtu vyčleněno 1 400 mil. Kč a na Program 1996 bylo ve státním rozpočtu vyčleněno 2 100 mil. Kč.

Finanční prostředky byly zahrnuty do rozpočtové kapitoly „Všeobecná pokladní správa“ (dále jen „VPS“) a obcím (investorům) byly poskytovány prostřednictvím okresních, případně magistrátních úřadů (příjemců).

Akce, které byly vybrány pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu, jsou sledovány MF v Registru investic (dále jen „RI“) a údaje v příslušných formuláři RI jsou pro tyto stavby závazné.

Finanční prostředky byly poukazovány ze základního běžného účtu MF na základní běžný účet OkÚ s tím, že podléhají ročnímu zúčtování pod účelovým znakem (dále jen „UZ“) 75 a budou pod tímto UZ vedeny.

Program 1995 vymezuje výši dotace, a to částkami nejvýše 320 000 Kč na jednu novou bytovou jednotku (dále jen „b. j.“) a 50 000 Kč na výstavbu technické infrastruktury pro následnou novou bytovou výstavbu na jednu b. j.

Program 1996 doznal ve srovnání s Programem 1995 menších změn a úprav, spočívajících zejména v možnosti poskytování dotace na rekonstrukci dlouhodobě prázdných bytových neobyvatelných prostorů - nejvýše 200 000 Kč na jednu b. j. a omezení podpory na technickou infrastrukturu pouze na zainvestování prázdných pozemků pro následnou bytovou výstavbu.

- Přidělené finanční prostředky v letech 1995 a 1996 činily celkem 3 579 mil. Kč.
- Kontrolovaný objem finančních prostředků činil cca 1 023 mil. Kč.
- Finanční objem chybně vynaložených prostředků (v rozporu s platnými předpisy, Programem 1995, Programem 1996 a podmínkami MF) byl cca 706 mil. Kč, tj. 69 % z kontrolovaného objemu; z toho
 - finanční objem neoprávněně použitých prostředků státního rozpočtu (v rozporu s ustanovením § 11 zákona č. 576/1990 Sb.) činil cca 360 mil. Kč, tj. 35 % z kontrolovaného objemu);
 - finanční objem nehospodárně vynaložených prostředků státního rozpočtu (v rozporu s ustanovením § 30 vyhlášky č. 205/1991 Sb.) činil cca 20 mil. Kč, tj. 1,95 % z kontrolovaného objemu.

Pro nakládání s účelovými prostředky MF mimo jiné vydalo:

- s odkazem na ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), jako zásady dotační politiky v předmětné oblasti

Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořízování investičního majetku, č. j. 113/1 679/1994 (dále jen „Zásady“), uveřejněny ve Finančním zpravodaji č. 4/1994;

- podle ustanovení § 10 odst. 4 zákona č. 576/1990 Sb. Opatření k roční účetní uzávěrce a k předkládání údajů roční účetní závěrky za rok 1995 u okresních úřadů, obcí a rozpočtových a příspěvkových organizací jimi zřizovaných, č. j. 283/71 695/1995, uveřejněno ve Finančním zpravodaji č. 12/1/1995, registrováno ve Sbírce zákonů;

Sdělení k sestavení roční účetní uzávěrky a k předkládání údajů roční účetní závěrky za rok 1996 u okresních úřadů, obcí a rozpočtových a příspěvkových organizací jimi zřizovaných, č. j. 283/83 887/1996, uveřejněno ve Finančním zpravodaji č. 12/1996,

- a dále

Metodický pokyn ke zpracování podkladů k finančnímu vypořádání územních orgánů se státním rozpočtem za rok 1995, č. j. 123/72 797/95, rozesláno dopisem náměstkyně ministra financí ze dne 17. ledna 1996 přednostům okresních úřadů a primátorům magistrátních úřadů;

Metodický pokyn ke zpracování podkladů k finančnímu vypořádání územních orgánů se státním rozpočtem za rok 1996, č. j. 123/81 882/96, rozesláno dopisem náměstkyně ministra financí ze dne 17. ledna 1997 přednostům okresních úřadů a primátorům magistrátních úřadů.

I.

Systémové nedostatky a charakteristika nejdůležitějších kontrolních zjištění

A. Při poskytování dotací

1. Program 1995 i Program 1996 byl vyhlášen pouze zveřejněním v týdeníku vlády České republiky „Státní správa a samospráva“. Programy nemají charakter směrnice, instrukce ani jiného závazného předpisu. Tato skutečnost se projevila tím, že kontrolované ústřední orgány programy nedodržovaly a některé OkÚ obdržely vyšší dotace, než jim dle programů na konkrétní akce náleželo, příp. byly poskytovány dotace na akce (investorům), které dle programů podmínky pro poskytování dotace nesplňovaly.

2. Zásady zpracované MF nebyly vydány jako obecně závazný předpis, mají charakter pouze interní normativní instrukce, která je pro MF závazná. MF zavazovalo příjemce dotací (OkÚ) k dodržování těchto Zásad v dopisech, ve kterých jim stanovilo podmín-

ky jejich použití. Dodržování Zásad nebylo příjemcům dotací uloženo obecně závazným předpisem, a proto je nepovažovali vždy za závazné. OkÚ k podmínce dodržování Zásad investory přistupovaly rozdílně a některé ve smlouvě ani jiným způsobem nezavázaly investory k jejich dodržování.

3. Podmínky použití dotace byly příjemcům stanoveny dopisy - sdělením adresovaným přednostům OkÚ. K použití prostředků nebyla vydána závazná směrnice, instrukce, případně pokyn. Některé podmínky byly stanoveny nejednoznačně a jejich aplikace pak vedla k nedorozuměním a nejasnostem (viz bod II. A.5a).

4. Výběr akcí pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu a stanovení výše této dotace měla dle programů provádět meziresortní komise (resp. v roce 1995 pracovní skupina). Některým investorům byla přidělena dotace (nebo upravena její výše) bez tohoto projednání - projednání předmětných akcí není doloženo žádným dokladem (zápisem z jednání). Výše dotace na některé stavby byla upravována (zvyšována) bez projednání v komisi.

5. Obce, resp. OkÚ předkládaly neúplné či zkrácené podklady pro přidělení dotací. Žádaly přidělení dotací na stavby nepřipravené (nevypořádané vlastnické vztahy, bez stavebního povolení apod.). Ústřední orgány neprováděly dostatečnou kontrolu předložených podkladových materiálů ani kontrolu skutečně uzavřených smluv mezi příjemci dotací (OkÚ) a investory (obce), na jejichž základě byly poskytovány dotace přímým investorům. Podporu tak získali někteří investoři na základě neúplných podkladů či zkrácených informací. Tyto skutečnosti, zejména investiční nepřipravenost a předkládání žádostí bez platného stavebního povolení, vedly k tomu, že někteří investoři poskytnuté prostředky neprostavěli a požadovali jejich převedení do dalšího rozpočtového roku, případně poskytovali dodavatelům vysoké zálohy na práce, které nebyly v daném roce provedeny. V některých případech nejsou částky, které OkÚ obdržely, v plné výši doloženy smlouvami o jejich poskytnutí investorům.

6. Na stavby vybrané pro poskytnutí dotace ze státního rozpočtu byly zpracovány formuláře RI, které jsou pro tyto stavby závazné. Na některé stavby byly poskytnuty vyšší dotace, než dle RI investor pro daný rok požadoval a byl schopen prostavět.

7. Finanční prostředky byly MF na účty OkÚ často poukazovány až v závěru roku, čímž bylo značně ztíženo jejich proinvestování v uvedeném roce a mj. i dodržování stanovených podmínek.

B. V průběhu čerpání dotací

1. Kontrola dodržování stanovených podmínek pro čerpání dotací (hospodaření s finančními prostředky stá-

tu) nebyla ze strany ústředních orgánů u OkÚ prováděna. Prováděním kontroly čerpání prostředků investory MF pověřilo OkÚ (dopisem). Ústřední orgány přitom nevyžadovaly dokladování provádění těchto kontrol.

2. OkÚ nezahrnuly do smluv s investory všechny podmínky stanovené ústředními orgány. K plnění těchto podmínek pak investoři nebyli ničím zavázáni, např. nebyli zavázáni k dodržování Zásad, a tedy ani podmínek stanovených zásadami dotační politiky ve smyslu ustanovení rozpočtových pravidel.
3. OkÚ kontrolu čerpání prostředků investory neprováděly nebo prováděly nedostatečně.
4. OkÚ při zúčtování se státním rozpočtem vykazovaly neověřené, nepravdivé, příp. zkreslené údaje.
5. OkÚ poskytovaly investorům finanční prostředky ještě před uzavřením smluvního vztahu.
6. OkÚ a investoři převáděli se souhlasem MF nevyužitě prostředky rozpočtového roku do roku následujícího, případně do dalších let.
7. Investoři nakládali s prostředky státního rozpočtu v řadě případů v rozporu s obecně závaznými právními předpisy. Byla zjištěna porušení:
 - a) zákona č. 576/1990 Sb. - neoprávněným čerpáním prostředků na jiný účel, než na který byly poskytnuty, a převáděním nevyčerpaných prostředků do dalšího rozpočtového roku;
 - b) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací - nehospoďárným nakládáním s finančními prostředky, zejména proplácením faktur za práce, které nebyly provedeny, případně duplicitní úhradou stejných prací;
 - c) zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek - nedodržováním závazného postupu pro výběr dodavatele; častým porušením bylo nedodržení stanoveného režimu zadání veřejné zakázky;
 - d) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví - zejména nesprávným účtováním o hmotném investičním majetku a o poskytnutých zálohách;
 - e) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) - zejména zahajováním staveb bez stavebního povolení.
8. Investoři porušovali smluvní ujednání - podmínky stanovené ve smlouvách o poskytnutí dotace:
 - a) nedodržováním ustanovení Zásad (pokud byli k jejich dodržování zavázáni), zejména poskytováním vysokých záloh (nad 10 % z plánovaného ročního objemu prací), poskytováním záloh, které nebyly v daném rozpočtovém roce zúčtovány a podloženy věc-

ným plněním, a proinvestováním v roce zahájení méně než 20 % z celkových rozpočtových nákladů:

- b) proplácením faktur za práce, které dle smluv nemohly být z dotace hrazeny.

C. Při ukončení poskytování dotace, resp. ukončení stavby

1. Právo definitivního přiznání dotace MF převedlo na OkÚ, které byly zároveň příjemci dotací. Zásady u systémové dotace převod této pravomoci neumožňují.
2. Ústřední orgány nepožadovaly, aby na OkÚ byly archivovány doklady, na základě kterých byla dotace přiznána. Tyto doklady na OkÚ většinou archivovány nejsou. Při absenci těchto dokladů nelze provést v rámci řízení o definitivním přiznání dotace kontrolu, zda byly dodrženy všechny vstupní podmínky (přílohou smluv mezi OkÚ a investory např. nejsou příslušné formuláře RI).

II.

Kontrolou bylo zjištěno

A. Ústřední orgány státní správy

Ministerstvo financí

1. porušilo ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., které stanoví:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky.“

O d ů v o d n ě n í:

MF porušilo podmínky stanovené Zásadami tím, že převedlo právo (povinnost) definitivního přiznání dotace v rozporu s čl. 9 Zásad na OkÚ, které byly současně příjemci dotací. Tento způsob vypořádání je obdobný jako u dotací do rozpočtů OkÚ a nikoliv jako u účelových systémových dotací, o které se v tomto případě jedná;

2. porušilo ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., které stanoví:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

O d ů v o d n ě n í:

- a) Metodickým pokynem pro zpracování finančního vypořádání státního rozpočtu za rok 1995, který není

obecně závazným právním předpisem ve smyslu zákona České národní rady č. 545/1992 Sb., o Sběrce zákonů České republiky, umožnilo odchylky od časového použití rozpočtových prostředků. MF nebylo oprávněno tímto způsobem povolit obcím ani OkÚ převedení nepoužitých prostředků státního rozpočtu z roku 1995 do roku 1996. Na základě tohoto pokynu MF byly ponechány na běžných účtech převážně většiny OkÚ (např. OkÚ Frýdek-Místek, OkÚ Náchod, OkÚ Praha-západ, OkÚ Vsetín, OkÚ Znojmo, OkÚ Žďár nad Sázavou) nebo obcí finanční prostředky v celkové výši cca 262 mil. Kč, tj. 18,7 % z rozpočtu roku 1995, které byly se státním rozpočtem zúčtovány jako vyčerpané. Tyto finanční prostředky byly zúčtovány vůči státnímu rozpočtu při finančním vypořádání roku 1996 a toto finanční vypořádání nebylo předloženo v rámci státního závěrečného účtu ke schválení Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Přitom částka cca 1,2 mil. Kč byla ponechána OkÚ Kolín k využití až do roku 1997.

b) MF povolilo, aby nevyčerpané finanční prostředky roku 1996 byly ponechány na účtech OkÚ nebo obcí k využití v roce 1997. Ponechání prostředků roku 1996 v celkové výši cca 64,2 mil. Kč, tj. 3 % z rozpočtu roku 1996 na účtech OkÚ (např. Magistrát hl. m. Prahy, OkÚ Benešov, OkÚ Jindřichův Hradec), příp. obcí povolil ministr financí při ročním vypořádání se státním rozpočtem. MF nebylo bez vydání obecně závazného právního předpisu oprávněno povolit OkÚ ani obcím převedení nepoužitých prostředků státního rozpočtu roku 1996 do roku 1997;

3. porušilo ustanovení § 6 odst. 1 zákona České národní rady č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č. 343/1992 Sb., které mj. stanoví:

„Státní orgány, obce, jiné právnické osoby ... jsou povinny zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých); dbají přitom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností a o jejich řádné vyřazení při skartačním řízení.“

O d ů v o d n ě n í:

Na MF nejsou k dispozici (uloženy) doklady - originální spisy MF (ani jejich verifikované kopie), na základě kterých byly uvolňovány finanční prostředky z kapitoly VPS v letech 1995 a 1996 na podporu nájemního bydlení. MF tak nezajistilo odbornou správu písemností vzešlých z jeho činnosti. Tato skutečnost je v rozporu i se spisovým řádem MF;

4. zkreslilo státní závěrečný účet v části týkající se výdajů kapitoly 398 - VPS; přičemž ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. stanoví:

„Státní závěrečný účet republiky obsahuje výsledky ročního hospodaření s prostředky státního rozpočtu republiky.“

O d ů v o d n ě n í:

Rozpočet položky „Dotace na bytovou výstavbu“, která byla účelově určena na Program 1996, MF upravilo (zvýšilo) o částku 29,7 mil. Kč a o částku 50 mil. Kč (z neinvestiční položky kapitoly VPS „státní podpora hypotečního úvěrování“) na celkovou částku 2 179,7 mil. Kč. Ve státním závěrečném účtu týkajícím se prostředků na bytovou výstavbu (Program 1996) vykázalo v této položce jako skutečně vyčerpanou částku 2 179,7 mil. Kč, přestože částka 29,7 mil. Kč byla rozdělena na jiný účel (např. na rekonstrukce domovů důchodců, škol, zdravotních středisek apod.). Státní závěrečný účet tak neobsahuje správné údaje o hospodaření s rozpočtovými prostředky na bytovou výstavbu;

5. porušilo ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., které stanoví:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly, schvaluje rozpočtová opatření, která přesahují pravomoc organizací, ale která lze provést beze změny ukazatelů schválených ve státním rozpočtu republiky pro kapitolu jako celek.“

O d ů v o d n ě n í:

a) Některé podmínky, které MF stanovilo pro OkÚ, jsou nejednoznačné a vedou k nedorozuměním a nejasnostem, např.:

„... objekt po dobu 20 let od kolaudace užívat k trvalému bydlení občanů (bude řešeno zástavním právem)“ - tato podmínka není v souladu s ustanovením § 151a občanského zákoníku, neboť účelem zástavního práva je zajištění pohledávky a nikoliv zabezpečení určitého způsobu užívání nemovitosti;

„... užívací právo k bytu nepřechází na třetí osobu“ - pojem „třetí osoby“ není blíže specifikován, zejména s ohledem na ustanovení § 116 občanského zákoníku a ustanovení § 706 až 709 občanského zákoníku. Tato podmínka je nepřesně formulována a ve vztahu k § 706 až 709 občanského zákoníku je irrelevantní;

b) MF nedodržovalo termíny stanovené programy, a tím znemožnilo jejich dodržování i OkÚ a obcím - např. některým OkÚ poukázalo dotaci cca 3 týdny po termínu stanoveném k uzavření smluv mezi OkÚ a jednotlivými investory; často poukazovalo finanční prostředky na účty OkÚ až v samém závěru roku, a tím značně ztížilo, případně znemožnilo dodržování podmínek Zásad a hospodárné využití dotací ve smyslu ustanovení § 30 vyhlášky č. 205/1991 Sb;

c) nevěnovalo dostatečnou pozornost předkládaným dokladům a navrhovalo dotace na základě nekompletních, chybně zpracovaných nebo neúplných dokladů; rovněž navrhovalo dotace investorům, kde již z RI bylo zřejmé, že podmínky použití dotace nebudou splněny (např. minimální objem prostavěnosti, datum zahájení, příp. dokončení stavby);

d) nepožadovalo důsledně předkládat kopie smluv mezi OkÚ a investory, případně smlouvy nekontrolovalo. Tím umožnilo, že některé OkÚ poskytovaly prostředky bez smluvního zajištění;

6. nepostupovalo v souladu s Programem 1995, resp. Programem 1996

O d ů v o d n ě n í:

- a) MF poskytovalo některým OkÚ vyšší dotace, než jim dle těchto programů na konkrétní akce náleželo (např. OkÚ Sokolov a OkÚ Domažlice obdržely dotaci o 0,32 mil. Kč vyšší, než činil stanovený limit);
- b) poskytovalo prostředky na akce, které svým charakterem nespádaly do Programů - např. poskytlo dotaci na azylový dům v Plzni ve výši 6 mil. Kč (tato forma azylového domu nesplňuje znaky nájemního bydlení podle ustanovení § 717 občanského zákoníku ve smyslu Programu 1995 ani Programu 1996);
- c) v závěru roku 1996 poskytlo dotace ve výši 23,8 mil. Kč z prostředků vrácených v průběhu roku, a to na akce, které nebyly vybrány komisí;
- d) v roce 1996 poskytlo příjemci OkÚ Mladá Boleslav prostředky ve výši 13,1 mil. Kč, přestože OkÚ předpokládal v RI pro rok 1996 pouze částku 7,9 mil. Kč. Z dokladů vyplývá, že OkÚ byla pro rok 1996 poskytnuta i částka cca 5,4 mil. Kč pro města Bělá pod Bezdězem, Dolní Bousov a obec Josefův Důl požadovaná až na rok 1997.

Ministerstvo pro místní rozvoj, resp. MH

nepostupovalo v souladu s Programem 1995, Programem 1996 a podmínkami stanovenými MF

O d ů v o d n ě n í:

- a) MMR, resp. MH odsouhlasilo poskytnutí dotace na akce, které svým charakterem nespádaly do Programu 1995 - např. na azylový dům v Plzni ve výši 6 mil. Kč;
- b) v letech 1995 a 1996 projednalo a odsouhlasilo poskytnutí dotací na akce, které byly doloženy nekompletními, případně chybně zpracovanými doklady, přičemž v roce 1996 odpovídalo i za předkládání dokladů komisí ke schválení; dotace a její výše pak byla stanovena na základě nepravdivých či zkrácených údajů;
- c) projednalo a odsouhlasilo některým OkÚ poskytnutí vyšších dotací, než jim dle programů na konkrétní akce náleželo;
- d) doporučilo a odsouhlasilo v některých případech poskytnutí vyšší dotace, než investor požadoval a byl schopen v daném roce prostavět;
- e) nezajistilo návaznost mezi jednáním komise a uvolňováním finančních prostředků.

B. Okresní úřady - příjemci

1. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. (citace viz bod II. A.3),

porušily

OkÚ Kutná Hora, OkÚ Liberec, OkÚ Mělník, OkÚ Pelhřimov, OkÚ Semily, OkÚ Strakonice, OkÚ Šumperk a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ ponechaly na svých běžných účtech, případně na běžných účtech příslušných investorů finanční prostředky systémové dotace určené pro rok 1995 k využití v roce 1996:

OkÚ Kutná Hora 1 mil. Kč,
OkÚ Liberec 1,8 mil. Kč,
OkÚ Pelhřimov 1,5 mil. Kč,
OkÚ Semily 12,9 mil. Kč,
OkÚ Strakonice 16,2 mil. Kč,
OkÚ Šumperk 10,5 mil. Kč,
OkÚ Zlín 7,5 mil. Kč.

OkÚ Mělník poskytl městu Kralupy nad Vltavou dotaci ve výši 2 mil. Kč na stavbu technické infrastruktury, ačkoliv se podle stavební dokumentace nejednalo o infrastrukturu vymezenou MF a MH v podmínkách čerpání dotace.

OkÚ Šumperk poskytl prostřednictvím města Šumperk dotaci ve výši 19,2 mil. Kč investorovi Šumperská městská realitní, a. s., i přesto, že poskytnutí této dotace akciové společnosti je v rozporu s cílem programů.

2. Ustanovení § 9 a § 12 odst. 1 zákona České národní rady č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, která stanoví:

„Kontrolní činnost vykonávají pracovníci kontrolních orgánů (dále jen 'kontrolní pracovníci') na základě písemného pověření těchto orgánů.“

„Povinností kontrolních pracovníků je zjistit při kontrole skutečný stav věci. Kontrolní zjištění jsou kontrolní pracovníci povinni prokázat doklady.“

porušily

OkÚ Kutná Hora a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Kutná Hora nedostatečnou kontrolou umožnil duplicitní proplacení stejných prací ve výši 0,293 mil. Kč.

OkÚ Zlín nevystavil svým zaměstnancům písemné pověření k provedení kontroly a neprováděl důsledně kontroly. NKÚ při provádění kontroly u investora zjistil např. porušení zákona o účetnictví, nedostatky při stanovení ceny dodávky stavebních prací a porušení smluvních podmínek.

3. Ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., které stanoví:

„O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.“,

porušily

OkÚ Domažlice a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Domažlice a OkÚ Zlín z provedených kontrol nezpracovaly protokoly, ale pouze zápisy.

4. Ustanovení § 4 odst. 1 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kde je uvedeno:

„Obec jako právnická osoba vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.“,

porušil

OkÚ Strakonice.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Strakonice uzavřel smlouvu s Obecním úřadem v Katovicích jako investorem, přestože smluvní vztah měl být uzavřen s obcí Katovice.

5. Podmínky stanovené MF pro čerpání dotace v dopisech adresovaných přednostům OkÚ

porušily

• nezajištěním dodržování Zásad u investorů

OkÚ Domažlice, OkÚ Kladno, OkÚ Kutná Hora, OkÚ Pelhřimov, OkÚ Příbram, OkÚ Strakonice a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ nezavázaly investory ve smlouvách ani jiným způsobem k dodržování Zásad.

OkÚ Kutná Hora, OkÚ Domažlice, OkÚ Pelhřimov a OkÚ Zlín postoupily a doporučily k vyřízení žádosti některých měst a obcí (Kutná Hora, Sázava, Uhlířské Janovice, Suchdol, Domažlice, Humpolec, Zlín, Slavičín, Brumov-Bylnice) o poskytnutí dotace na podporu bytové výstavby v roce 1995, přestože investoři již v podkladech uvedli proinvestování částky nižší než 20 % celkového objemu, v rozporu s ustanovením čl. 2 odst. 8 Zásad;

• nedodržením podmínky

„Dotace lze použít pouze k úhradě nákladů na vyřízení hmotného investičního majetku (viz opatření FMF č. j. V/20 100/1992, ... dle č. j. V20 530/1992, ve znění pozdějších doplňků). V roce 1995 a v následujících letech lze investiční dotace použít pouze

na úhradu stavební a technologické části stavby (viz řádek 8024 a 8025 Form. RI 80/95). Ostatní náklady investiční akce budou hrazeny z vlastních nebo jiných zdrojů.“,

OkÚ Kutná Hora, OkÚ Pelhřimov a OkÚ Strakonice.

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené OkÚ uvolňovaly investorům finanční prostředky na projektové práce;

• nedodržením podmínky provádění kontroly efektivního a účelového čerpání poskytnutých finančních prostředků:

„Touto kontrolou je pověřen Váš okresní úřad, který v případě porušení podmínek zajistí neprodlené vrácení poskytnutých prostředků státního rozpočtu, ...“,

OkÚ Kutná Hora a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ neprováděly kontroly důsledně, případně při zjištění porušení podmínek nezajistily vrácení finančních prostředků do státního rozpočtu.

OkÚ Kutná Hora nedostatečnou kontrolou dokladů umožnil duplicitně proplatit faktury ve výši 0,293 mil. Kč.

OkÚ Zlín např. nezjistil nedostatky a nezajistil jejich nápravu u měst Zlín, Brumov-Bylnice a Slavičín (nevyhlášení veřejné soutěže, nezúčtování záloh na konci rozpočtového roku, proplácení DPH z dotace, porušování zákona o účetnictví);

• nedodržením podmínky

„... smlouva musí mít minimálně obsah smlouvy, jejíž vzor je přiložen ...“,

OkÚ Sokolov a OkÚ Šumperk.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Sokolov ve smlouvě s obcí Královské Poříčí neuvedl všechny údaje předepisované vzorem.

OkÚ Šumperk ve smlouvě uzavřené s městem Šumperk nestanovil dobu trvání závazku, tj. užívání objektu po dobu 20 let k trvalému bydlení a ponechání objektu po tuto dobu ve vlastnictví obce;

• nedodržením podmínky:

„Navržená dotace na realizaci každé akce bude investorovi poskytnuta - na základě pokynů pro poskytování a čerpání dotací v roce 1995, v nichž jsou stanoveny podmínky a seznam předkládaných dokladů.“,

např.

„Doklad o právním vypořádání vlastnických vztahů k pozemku pro výstavbu nájemního domu, event.

pozemků souvisejících s výstavbou technické infrastruktury. Doklad o vypořádání právních vztahů k pozemku, je-li vlastník stavby odlišný od vlastníka pozemku.“

„V případě, že investor (obec) nebude výlučným vlastníkem objektu, na který je dotace poskytována, připojí se ke Smlouvě další bod, kterým investor prokáže většinové vlastnictví nebo jiné právo zajišťující jeho majoritní nakládání s objektem a tedy reálnou možnost plnění podmínek poskytnutí investiční dotace. ...“

„... doklady investiční akce požadované Ministerstvem financí ...:

- *Stavební povolení (všechna která byla vydána)*
- *Doklad o odborném zajištění činnosti investora (např. prohlášení odborné a právní způsobilosti stavebníka k investorské činnosti, mandátní smlouva s inženýrskou organizací apod.)*
- *U všech staveb aktualizované údaje investiční akce na Form. RI 80/95.“*

„Požadované údaje a doklady v jednotlivých žádostech:

- *Dokladovaná reálnost zajištění vlastních zdrojů ...*
- *Zpracovaná územně plánovací dokumentace (ÚPD).*
- *Doklad o vlastnictví obce a města k pozemku (objektu) pro výstavbu (ev. rekonstrukci) domu s byty, eventuálně pozemků souvisejících s výstavbou technické infrastruktury.*
- *Doklad o připravenosti stavby předložením stavebního programu akce, doplněného o základní výkresovou dokumentaci (situace, půdorysy, řezy 1:100).*
- *Řádně vyplněný registr investic Form. RI 80/95 na jednotlivou akci.“*

OkÚ Bruntál, OkÚ Hradec Králové, OkÚ Jihlava, OkÚ Kladno, OkÚ Kolín, OkÚ Kutná Hora, OkÚ Liberec, OkÚ Mělník, OkÚ Mladá Boleslav, OkÚ Pelhřimov, OkÚ Praha-východ, OkÚ Příbram, OkÚ Strakonice, OkÚ Svitavy, OkÚ Šumperk a OkÚ Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

Uvedené OkÚ postoupily a doporučily žádosti o dotace a po jejím přidělení uzavřely smlouvy s obcemi bez toho, aby žádosti byly řádně doloženy požadovanými doklady:

OkÚ Bruntál - obec Malá Morávka nepředložila doklad o vlastnictví; obce Široká Niva a Karlova Studánka nedoložily doklad o zajištění vlastních zdrojů.

OkÚ Hradec Králové - město Hradec Králové nedoložilo doklad o zajištění vlastních zdrojů a projektovou dokumentaci.

OkÚ Jihlava - obec Jamné nedoložila žádost projektovou dokumentaci.

OkÚ Kladno - město Kladno nedoložilo územně plánovací dokumentaci a doklad o připravenosti stav-

by. Na stavbu nebylo vydáno do konce roku 1995 stavební povolení a přiznaná dotace ve výši 5 mil. Kč nemohla být v roce 1995 čerpána; město Stochov nepředložilo stavební povolení, doklad o odborném zajištění činnosti investora a aktualizované údaje akce ve Form. RI.

OkÚ Kolín - město Český Brod nedoložilo doklad o zajištění vlastních zdrojů.

OkÚ Kutná Hora - obec Sázava nedoložila Form. RI, základní výkresovou dokumentaci, doklad o zajištění vlastních zdrojů a doklad o vlastnictví obce k pozemku.

OkÚ Liberec - obec Bílý Potok nedoložila žádost projektovou dokumentací, město Liberec mělo stavební povolení pouze na část stavby.

OkÚ Mělník - město Kralupy nedoložilo stavební povolení, v důsledku toho vrátilo do státního rozpočtu částku 1,5 mil. Kč a u částky 2 mil. Kč žádalo změnu účelu „na infrastrukturu“.

OkÚ Mladá Boleslav - město Dolní Bousov nepředložilo doklad o vlastnictví (do státního rozpočtu vráceno 0,265 mil. Kč); město Mnichovo Hradiště nedoložilo žádost projektovou dokumentací.

OkÚ Pelhřimov - město Humpolec nedoložilo stavební povolení, v důsledku toho nebyly vyčerpány finanční prostředky ve výši 1,5 mil. Kč.

OkÚ Praha - východ - obce Mirošovice a Úvaly nepředložily doklad o vlastnictví; obec Mirošovice nedoložila žádost projektovou dokumentací a stavebním povolením, v důsledku toho bylo do státního rozpočtu vráceno 1,28 mil. Kč.

OkÚ Příbram - obec Krásná Hora nad Vltavou nedoložila doklad o vlastnictví k nemovitostem, které souvisejí s bytovou výstavbou. Obci byly poskytnuty dotace ve výši 1 mil. Kč a 1,9 mil. Kč, přitom stavební pozemky nebyly ve vlastnictví obce.

OkÚ Strakonice - město Blatná nedoložilo vlastnictví všech dotčených pozemků. Nedokončeným majetkoprávním vypořádáním došlo ke zpoždění výstavby a nevyčerpání části dotace ve výši 6,6 mil. Kč; obec Katoovice nepředložila doklad o vlastnictví.

OkÚ Svitavy - obce Jevíčko a Moravská Třebová nepředložily doklad o vlastnictví.

OkÚ Šumperk ve smlouvě nezavázal investora - obec Staré Město k povinnosti prokázat většinové vlastnictví přesto, že obec není výlučným vlastníkem objektů, na které byla dotace ze státního rozpočtu poskytnuta.

OkÚ Zlín - město Brumov-Bylnice nedoložilo doklad o odborném zajištění činnosti investora a smlouvu na zhotovení díla;

• nedodržením podmínky

„Navržená dotace na realizaci každé akce bude investorovi poskytnuta na základě uzavřené smlouvy

mezi okresním úřadem /Magistrátem/ a přímým investorem /obcí a městem/ ...“,

OkÚ Bruntál.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Bruntál neuzavřel v roce 1995 s městem Vrbno pod Pradědem smlouvu, přestože mu v tomto roce poskytl finanční prostředky ve výši 1,2 mil. Kč na realizaci Programu 1995. Smlouva byla uzavřena až v červnu 1996:

- nedodržením podmínky

„OkÚ ... zabezpečí v účetnictví oddělenou evidenci pro kontrolu účelovosti pod účelovým znakem 75 ...“,

OkÚ Domažlice a OkÚ Kutná Hora.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Domažlice nezabezpečil vedení oddělené evidence u města Kdyně.

OkÚ Kutná Hora nezabezpečil vedení oddělené evidence u obce Sázava:

- nedodržením podmínek Programu 1996:

„... pokud dotované bytové jednotky vzniknou rekonstrukcí dlouhodobě prázdných (déle než 5 let) bytových neobyvatelných prostorů, může dotace činit max. 50 % investičních nákladů, nejvýše však 200 tis. Kč na jednu bytovou jednotku ...“,

OkÚ Sokolov a OkÚ Mělník.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Sokolov poskytl obci Královské Poříčí dotaci na rekonstrukci neobydleného domu, přitom rekonstruované bytové jednotky byly obývané ještě v roce 1995 a v roce 1996.

OkÚ Mělník poskytl obci Velký Borek dotaci ve výši 320 tis. Kč, přestože se jednalo o rekonstrukci objektu určeného k bydlení a nikoliv o novostavbu.

C. Obce - investoři

1. Ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. (citace viz bod II. A.3)

porušili investoři -

města Březnice, Holýšov, Liberec, Sedlčany, Šumperk a Vodňany, obce Dublovice a Sázava a Šumperská městská realitní, a. s.

O d ů v o d n ě n í:

Investoři ponechali na svých běžných účtech finanční prostředky, systémové dotace určené pro rok 1995 k využití v roce 1996:
město Holýšov 0,6 mil. Kč,

město Šumperk 3 mil. Kč,
město Vodňany 3,3 mil. Kč,
obec Dublovice 0,1 mil. Kč,
Šumperská městská realitní, a. s., 0,4 mil. Kč.

Město Březnice proplatilo na stavbu „68 bytů Drahenická“ z investiční dotace zálohové faktury ve výši 5 mil. Kč podložené soupisy prací, které podle denních záznamů stavebního deníku a záznamu z kontrolního dne nebyly do konce roku 1995 provedeny. Z toho zemní práce, bourání, izolace proti vodě a základy, zvláštní zakládání jsou ve stejném věcném rozsahu a v cenách prací dle rozpočtu opět fakturovány v roce 1996 a byly uhrazeny z prostředků dotace poskytnuté v roce 1996. Celková cena těchto prací bez DPH činí 1,340 mil. Kč.

Město Liberec použilo v roce 1995 v rozporu se stanoveným účelem prostředky dotace určené na výstavbu technické infrastruktury v celkové výši 3,6 mil. Kč na úhradu faktur vystavených firmou, která nebyla dodavatelem stavby, a to za výkony inženýrské činnosti.

Město Sedlčany zaplatilo dodavateli zálohu ve výši 2,22 mil. Kč, která byla do konce roku 1995 doložena pouze do výše 1,91 mil. Kč soupisem prací a dodávek, přitom práce zde uvedené nebyly v rozsahu 1,1 mil. Kč provedeny vůbec.

Obec Sázava použila v roce 1995 prostředky dotace ve výši 1,179 mil. Kč na plynofikaci obce, nikoliv na výstavbu bytů, případně na infrastrukturu související s novou bytovou výstavbou.

2. Ustanovení § 3 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb., která stanoví:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší je zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku. Při obchodní veřejné soutěži postupuje zadavatel podle obchodního zákoníku, pokud tento zákon nestanoví jinak.“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo § 50 tohoto zákona.“,

porušili investoři -

města Holýšov, Horní Slavkov, Sedlčany, Stochov a Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

Města Holýšov, Horní Slavkov, Stochov a Zlín uzavřela smlouvy s dodavateli ve výši 5,15 mil. Kč, resp. 5,752 mil. Kč, resp. 6,32 mil. Kč, resp. 61,1 mil. Kč (bez DPH) na základě písemné výzvy více zájemcům. Vzhledem k výši finančního závazku měla být vyhlášena veřejná obchodní soutěž. Pro uzavření smlouvy jiným způsobem nebyly splněny podmínky (stanovené v § 49 nebo v § 50 citovaného zákona).

Město Sedlčany uzavřelo smlouvu s dodavatelem ve výši 34 mil. Kč včetně DPH na jiný předmět díla, než na jaký byla vyhlášena veřejná soutěž (výstavba bytů v jiné lokalitě a v jiném provedení).

3. Ustanovení § 23 odst. 2, § 30 odst. 1, § 37 odst. 2, § 38 odst. 4, § 39 odst. 1 a 2 zákona č. 199/1994 Sb., která mj. stanoví:

„Poskytnutí jistoty zadavatel vyžádá v podmínkách obchodní veřejné soutěže vždy, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty překročí 20 000 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu ...“

„O otevírání obálek s nabídkami komise sepisuje protokol, v němž u každé nabídky komise uvede údaje oznámené účastníkům podle § 29 odst. 2 a 3 ...“

„Zprávu o posouzení a hodnocení nabídek podepisují všichni členové komise ...“

„Vybraného uchazeče je zadavatel povinen vyzvat k předložení potvrzeného prohlášení podle § 18 písm. c).“

„Zadavatel je povinen v zadávací lhůtě oznámit všem uchazečům, pokud nebyli ze soutěže vyloučeni, své rozhodnutí o výběru nejvýhodnější nabídky včetně údajů o vybraném uchazeči a nabídce podle odstavce 2.“

„V oznámení o výběru nejvýhodnější nabídky zadavatel uvede též uchazeče (obchodní jméno, u právnických osob sídlo, u fyzických osob bydliště a místo podnikání), jejichž nabídky se umístily ve druhém a třetím pořadí včetně nabídkových cen.“

porušil investor -
město Kladno.

O d ů v o d n ě n í:

Město Kladno

- nepožadovalo, aby uchazeči k zajištění splnění povinností vyplývajících z účasti v obchodní veřejné soutěži poskytli jistotu, ačkoliv výše peněžitého závazku bez DPH byla 80 mil. Kč;
- v protokolu o otevírání obálek s nabídkami neuvedlo u všech nabídek údaj o nabídkové ceně;
- porušilo citovaná ustanovení tím, že zpráva o posouzení a hodnocení nabídek není podepsána žádným z devíti členů uvedených v údaji o složení komise;
- nevyzvalo vybraného uchazeče obchodní veřejné soutěže k předložení prohlášení o daňových nedoplatcích a o splatných závazcích vůči nositelům sociálního zabezpečení a všeobecného zdravotního pojištění, potvrzených příslušnými úřady;
- v oznámení o výběru nejvýhodnější nabídky uvedlo pouze údaje o vybraném uchazeči bez uvedení jeho nabídkové ceny a doby plnění veřejné zakázky a dále neuvedlo uchazeče, jejichž nabídky se umístily ve druhém a třetím pořadí.

4. Ustanovení § 40 odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb., které stanoví:

„Uzavřená smlouva musí obsahovat ustanovení, kterým je nabídková cena uchazeče stanovena jako

cena maximální, kterou je možné překročit jen za podmínek stanovených ve smlouvě.“,

porušili investoři -

města Domažlice a Humpolec.

O d ů v o d n ě n í:

Město Domažlice ve smlouvě o dílo uzavřené na částku 14,18 mil. Kč neuvedlo, že se jedná o cenu maximální.

Město Humpolec v uzavřené smlouvě o dílo na vlastní realizaci akce „Přestavba víceúčelového školského a kulturního zařízení“ stanovilo cenu díla ve výši 44 mil. Kč jako cenu smluvní a v mandátní smlouvě se stavebním dozorem stanovilo cenu ve výši 0,24 mil. Kč jako cenu pevnou; na stavbu „Vestavba 2 b. j.“ s dodavatelem stavebních prací uzavřelo smlouvu o dílo s pevně stanovenou (nikoliv maximální) cenou 3,36 mil. Kč vč. DPH.

5. Ustanovení § 7 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., která stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaučtovala všechny účetní případy týkající se účetního období.“

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ...“,

porušili investoři -

města Horní Slavkov, Kralupy nad Vltavou, Počátky a Stochov.

O d ů v o d n ě n í:

Město Horní Slavkov v roce 1995 uhradilo fakturu, která nebyla doložena soupisem provedených prací.

Město Kralupy nad Vltavou v roce 1996 uhradilo fakturu ve výši 2 mil. Kč, která nebyla doložena soupisem provedených prací a dodávek a údaji o množství a ceně.

Město Počátky uhradilo faktury v celkové částce 3,3 mil. Kč, které nebyly doloženy soupisem provedených prací a dodávek.

Město Stochov v roce 1996 zařadilo do hmotného investičního majetku půdní vestavbu v částce 5 mil. Kč, ačkoliv skutečná výše investičních výdajů činila o 28 600 Kč více.

6. Ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspo-

Vydání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek, rozsah údajů ke zveřejnění z účetní závěrky, postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky, které stanoví federální ministerstvo financí a vyklašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbirce zákonů.“,

a ustanovení Postupů účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ve znění pozdějších změn a doplňků platných pro kontrolované období, vydaných jako příloha č. 2 Opatření FMF, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, č. j. FMF V/20 530/1992, kde je mj. uvedeno

- u účtové třídy 0 čl. II odst. 7:

„Poskytnuté zálohy - na hmotný investiční majetek se účtují na vrub účtu 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek.“,

- u účtové třídy 0 čl. VII odst. 1:

„Na účtu 042 - Pořízení hmotných investic se účtuje pořizovaný hmotný investiční majetek do doby jeho uvedení do užívání včetně výdajů spojených s jeho pořízením ...“,

porušili investoři -

města Bruntál, Liberec, Březnice, Kladno, Sedlčany, Slavičín a Stochov.

O d ů v o d n ě n í:

Města zaúčtovala na účet 042 - Pořízení hmotných investic zálohové faktury:

- město Bruntál ve výši 0,5 mil. Kč v roce 1995 a ve výši 4,4 mil. Kč v roce 1996;
- město Liberec ve výši 3 mil. Kč v roce 1995 a ve výši 13,2 mil. Kč v roce 1996;
- město Březnice ve výši 0,5 mil. Kč v roce 1995;
- město Kladno ve výši 36 mil. Kč v roce 1996;
- město Sedlčany ve výši 0,2 mil. Kč v roce 1995 a ve výši 18,6 mil. Kč v roce 1996;
- město Slavičín ve výši 0,2 mil. Kč v roce 1995 a ve výši 19,7 mil. Kč v roce 1996;
- město Stochov ve výši 2,7 mil. Kč v roce 1995 a ve výši 5,9 mil. Kč v roce 1996.

7. Ustanovení § 54 zákona č. 50/1976 Sb., které stanoví:

„Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu.“,

porušili investoři -

města Harrachov, Neratovice a Planá, obec Krásná Hora nad Vltavou.

O d ů v o d n ě n í:

Město Harrachov neprovedlo akci „Dostavba sekce A3 17 b. j.“ podle rozhodnutí o změně stavby plat-

ného v době realizace v rozsahu 17 b. j., ale provedlo ji v rozsahu 13 b. j., aniž by požádalo o změnu stavby.

Město Neratovice postavilo stavbu na základě neplatného stavebního povolení.

Město Planá zahájilo stavbu bez stavebního povolení.

Obec Krásná Hora nad Vltavou zahájila stavbu bez stavebního povolení.

8. Ustanovení § 76 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., které stanoví:

„Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce, pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí.“,

porušili investoři -

města Počátky a Harrachov.

O d ů v o d n ě n í:

Město Počátky předalo nájemníkům k užívání byty před vydáním kolaudačního rozhodnutí.

Město Harrachov užívalo stavbu bez kolaudačního rozhodnutí.

9. Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. (citace viz II. B.2),

porušili investoři -

města Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Počátky, Uhlířské Janovice a Zlín, obec Katovice.

O d ů v o d n ě n í:

Město Kralupy nad Vltavou v roce 1996 uhradilo za stavební práce o 1,4 mil. Kč více, než bylo smluvně dohodnuto.

Město Kutná Hora proplatilo fakturu ve výši 2,44 mil. Kč, která byla doložena pouze přílohou s rekapitulací uskutečněných plateb a poskytnutých záloh v celkové výši 21,25 mil. Kč, tj. celkovou smluvní cenou díla. Částka 2,44 mil. Kč není doložena věcným plněním, byla zaplacená jako rozdíl mezi smluvní cenou a částkami, které již byly dodavateli zaplacené, a nelze tedy prokázat její hospodárnost. Z celé fakturace a soupisu prací není zřejmé, jaká část prostředků byla použita na vybudování technické infrastruktury a jaká na vlastní realizaci b. j. Dotace za léta 1995 a 1996 byla poskytnuta celkem ve výši 12,21 mil. Kč. Město uhradilo navíc fakturu ve výši 95 tis. Kč za vícepráce, které nebyly předmětem smlouvy uzavřené na dotovanou stavbu.

Město Počátky použilo prostředky dotace ve výši 0,37 mil. Kč k úhradě stavebních prací, které nebyly v době vystavení daňového dokladu provedeny, neboť dle zápisu ve stavebním deníku byly stavební práce za-

hájeny až po termínu vystavení faktury. Přesto byl soupis provedených prací odsouhlasen stavebním dozorem investora.

Město Uhlířské Janovice proplatilo opakovaně částku 0,29 mil. za kanalizační a vodovodní přípojky. Fakturované práce byly zahrnuty jak v soupisech provedených prací za období měsíce prosince r. 1995, tak i za období měsíce května r. 1996.

Město Zlín z dotace roku 1995 poskytlo dodavateli zálohu na stavební práce a materiál ve výši 0,49 mil. Kč, která byla zúčtována až v květnu 1996; další práce fakturované v roce 1995 ve výši 2,66 mil. Kč nebyly v tomto roce provedeny a z dostupných podkladů není možno prokázat, zda byly provedeny v následujícím období.

Obec Katovice uhradila koncem roku 1996 celkem 0,64 mil. Kč, přičemž bez věcného plnění byla proplacena částka 0,3 mil. Kč.

10. Podmínky pro čerpání dotace stanovené MF, ke kterým byly obce zavázány smlouvou nebo dopisem OkÚ, jehož závaznost stvrdily podpisem, porušili investoři -

• nedodržením Zásad, a to

- ustanovení čl. 2 odst. 4, které stanoví:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla (podle § 546 zák. č. 513/91 Sb., Obchodní zákoník) a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů za každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky (na podkladě zjišťovacích protokolů ap.), vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/92 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“

města Blovice, Harrachov, Horní Slavkov, Kladno, Liberec, Nepomuk, Radnice, Spálené Poříčí, Stochov a Zlín, obce Dublovice a Všeruby.

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená města a obce poskytovaly dodavatelům zálohy vyšší než 10 % z objemu investičních výdajů na daný rok výstavby (v některých případech se jednalo o zálohy ve výši až 98 %) a nepožadovaly jejich doložení věcným plněním, tj. zúčtováním za provedené práce a dodávky v daném rozpočtovém roce;

- ustanovení čl. 2 odst. 8, které stanoví:

„Na akcích s účastí prostředků státního rozpočtu musí být v roce zahájení proinvestováno nejméně 20 % z celkových rozpočtových nákladů pro pořizování investičního majetku.“

města Brumov-Bylnice, Březnice, Humpolec, Počátky a Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

Uvedená města proinvestovala v prvním roce zahájení výstavby méně než 20 % z celkových rozpočtových nákladů (v některých případech pouze 4 %);

- ustanovení čl. 7 odst. 1, které stanoví:

„... DPH nebude plátcí DPH zásadně z dotací ze státního rozpočtu hrazena.“

město Zlín.

O d ů v o d n ě n í:

Město Zlín jako plátce DPH z dotace uhradilo v roce 1995 DPH ve výši 0,23 mil. Kč.

11. Smluvní podmínky dané smlouvami s OkÚ

porušili investoři -

města Bruntál, Harrachov, Holýšov a Počátky, obce Dolní Beřkovice, Heřmanova Huť a Sázava.

O d ů v o d n ě n í:

Město Bruntál, Holýšov a obec Sázava nezahájily stavbu v roce 1995.

Město Harrachov realizovalo stavbu pouze 13 b. j. místo 17 b. j.

Město Počátky nedodrželo závazný termín dokončení stavby a uzavřelo nájemní smlouvy na dobu neurčitou.

Obec Heřmanova Huť nezabezpečila vedení oddělené evidence čerpání dotace pod UZ 75.

Obec Dolní Beřkovice nepředložila ve stanoveném termínu podklady pro zřízení zástavního práva.

III.

Závěrečné shrnutí

Kontrola prokázala nedostatky v systému poskytování dotací ze státního rozpočtu, které jsou způsobeny zejména nedostatečným legislativním zabezpečením při vyhlášení programů, při stanovení podmínek použití dotací a při rozdělování a užití prostředků státního rozpočtu. V případě programů na podporu výstavby nájemního bydlení nebyla důsledně vymezena odpovědnost za nakládání s těmito prostředky.

Rozpočtová pravidla stanoví, že účelové dotace ze státního rozpočtu jsou přidělovány na konkrétní akce, resp. předem stanovené okruhy potřeb za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Pro hospodaření s prostředky státního rozpočtu vyčleněnými na investiční akce financované formou individuální nebo systémové dotace v jednotlivých letech byly tyto podmínky stanoveny v Zásadách vydaných

MF. Tyto předpisy mají charakter pouze interní normativní směrnice a nejsou obecně závazné. Investoři, které příjemci dotací (tj. OkÚ) k dodržování Zásad nezavázali smluvně, se pak těmito Zásadami nebyli povinni řídit.

Příjemci dotací poskytovaných v rámci programů na podporu bytové výstavby byli zavazováni k dodržování podmínek použití dotace nedostatečným způsobem (dopisy obsahujícími podmínky čerpání prostředků). Vlastní programy byly vyhlášeny pouze zveřejněním ve vládním tisku (týdeník vlády ČR „Státní správa a samospráva“).

Rozpočtová pravidla umožňují odchylky od časového použití rozpočtových prostředků pouze v případě vydání obecně závazného právního předpisu. Prostředky na podporu bytové výstavby byly poskytovány na stavby, které jsou ve většině případů realizovány v průběhu dvou i více let. Přitom výše dotace je pevně stanovena ve vztahu k počtu budovaných bytových jednotek. Charakter staveb a způsob jejich provedení vyžaduje průběžné financování; uvedené omezení způsobuje problémy ve vztahu investor - dodavatel, které často vedou k ne hospodárnému užití finančních prostředků. Z tohoto důvodu by bylo žádoucí přijmout v této oblasti příslušnou úpravu předpisů, buď vydáním obecně závazného právního předpisu, nebo tento problém pro stavby obdobného charakteru řešit novelou rozpočtových pravidel.

MF pověřilo výkonem kontroly investorů okresní úřady; provádění nebo dokladování těchto kontrol již dále nevyžadovalo. Závažné nedostatky zjištěné kontrolou čerpání poskytnutých finančních pro-

středků u investorů souvisely do značné míry i s nedostatečně prováděnou kontrolní činností okresních úřadů, případně byly způsobeny nedostatečnou odbornou kvalifikací k provádění kontroly.

U příjemců byly zjištěny nedostatky spočívající v porušování rozpočtových pravidel, zákona o státní kontrole a podmínek čerpání dotace.

U investorů byly zjištěny závažné nedostatky v provádění investorské činnosti. Jednalo se zejména o nedostatky zjištěné ve výběrových řízeních, kdy nebyly respektovány platné předpisy. Finanční objem chybně zvolených forem výběrového řízení byl zjištěn ve výši cca 127 mil. Kč, tj. 12,4 % z kontrolovaného objemu. Investoři poskytovali dodavatelům vysoké zálohy, za které nepožadovali věcné plnění v termínech stanovených rozpočtovými pravidly. Rovněž byly zjištěny nedostatky ve vedení účetnictví, porušování stavebního zákona a smluvních podmínek.

Z kontroly vyplynulo nevyhovující uspořádání kompetencí v případě, kdy byl v letech 1995 a 1996 jeden program (výkonně a finančně) rozdělen mezi dva rezorty. Část zjištěných nedostatků, zejména v oblasti přidělování dotací, vyplynula z určité nedůslednosti v rozdělení kompetencí, která vyžadovala těsnou mezirezortní spolupráci.

Přenášení odpovědnosti za nakládání s prostředky systémové dotace, která není dotací do rozpočtu OkÚ, ale OkÚ je pouze prostředníkem pro její další poskytnutí předem stanovenému investorovi, nedává tomuto článku řízení dostatečné kompetence k zabezpečení hospodárného užití prostředků státního rozpočtu.